

СТАНОВИЩЕ

По процедура на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

Относно дисертационен труд на тема: „Влияние на поредността на раждането на арабските деца в Израел върху тяхното личностно развитие“, Професионално направление 3.2. „Психология“, Докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“

Автор: МАГИДА АБУ АЯШ-МУРАД

Научен ръководител: проф.д.н.Румен Стаматов

Изготвил становището: доц. д-р Йоанна Недялкова, ВСУ „Черноризец Храбър“, избрана за член на научно жури съгласно, Заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ №34 от 18.01.2023 г.

Настоящото становище е изготвено въз основа на представени дисертационен труд, автореферат и наукометрични данни за минимални изисквани точки по група показатели за различни научни степени и академични длъжности.

1. Актуалност на темата. Представеният за защита научен труд удовлетворява във висока степен поставените научно-изследователски цели. Постигнати са теоретични и практико-приложни резултати. Във въведението са положени основанията за избора на тема, значимост на проблема, формулирани са обект и предмет на изследването, целите, задачите и съвременния контекст, който отвежда до ролята на семейството в развитието на детето и в частност взаимоотношенията с братя и сестри. Авторката подчертава, че децата в семейството прекарват повече време с братята и сестрите си, които се превръщат в техни спътници. Следователно мислите и нагласите им се повлияват, чрез взаимното общуване. През този период се решават част от задачите на развитието като например, създаване на трайни приятелства и самоопределянето. В образът на една детска личност, има неща независещи от възрастните. Това би могло да намери израз в споделянето на знания и опит от страна на близките с цел подрастващия да развие своя потенциал и да съумее да постигне целите си успешно. Направеното емпирично изследване и последстващите го изводи и обобщения придават завършеност на дисертационния труд.

2. Характеристика на дисертационния труд. Във въведението кандидат-докторантката подчертава, че съществуват редица фактори, които допринасят за процеса на социализация на братята и сестрите, като например наставления, учене, взаимодействията помежду им, които насърчават емоционалната компетентност и социалното разбиране.(стр.3)

Не бива да се пренебрегва и средата в която детето реализира избори като например, решения колко да се доверява на авторитета на родителите си, доколко ефективно да използва свободното си време, образците на кои деца или братя да копира. Подчертава се ролята на редът на раждане за психологическото развитие и личностните характеристики на детето. Това се обяснява с различни основни фактори в семейството и средата в която те растат. Тези съпътстващи фактори включват конкуренцията между братята и сестрите, родителските инвестиции и семейната среда.

Възприет е подходящ логически план за провеждане на цялостно изследване, който е намерил израз в достатъчен обем и структура на разработката, кореспондираща си с темата, предмета и обекта на изследване.

За да се добави към съществуващата литература, това проучване изследва влиянието на реда на раждане върху личността на израелските деца, като включва основните фактори, които модерират тази връзка и отчита уникалността на семействата в рамките на религиозните и етническите групи, демографските фактори, културната среда и социално-икономическите фактори.(с.13)

Дисертационния труд е в обем от 180 страници и се състои от увод, три глави, изводи и препоръки, резултати от изследване, дискусия, заключения, списък на използваната литература. Съдържанието на всяка от главите е разпределено в отделни параграфи. Текстът съдържа 10 фигури и 51 таблици. Списъкът на използваната литература включва 74 източника на английски език и 7 приложения.

3. Методика на изследването

Дизайнът на изследването включва анкетно проучване за диагностика основно сред израелски деца от 1 до 8 клас от училища избрани на случаен принцип в Израел. Използван е количествен метод при който количествените данни са събрани от извадка, която представлява целевата група (израелски деца).

Задачите на изследването са:

1. Да се оцени влиянието на реда на раждане върху личността на израелските деца
2. Да се разработи програма за интервенция на стреса за деца в училище за справяне с психологическия дистрес, свързан с основни личностни характеристики, възникващи от излагане на конфликтите между Израел и арабските страни, които нарушават живота на децата и застрашават очакванията им за нормалност и безопасност. (с.15)

Направен е анализ на резултатите от изследването и са изведени необходимите изводи.

4. Препоръки и изводи. От представения дисертационен труд се оставя впечатлението за добро познаване на разглежданата проблематика.

В съдържателен план полезни за практиката са такива по-важни изводи, като:

- Ефектът на реда на раждане е потвърден на база на две личностни черти- екстраверсия и невротизъм.

- Имайки това познание учителите могат да предвидят поведението на децата и да намерят успешни средства за справяне.

- Резултативните изводи са съотносими към динамиката на съвременния свят и позволяват прилагане както в професионалната практика, така и в изследвания и проучвания, свързани с поставения проблем.

- Налице са достатъчно основания за определянето на представения труд като едно завършено изследване и е препоръчително в бъдеще Магида Абу Аяш Мурад да продължи научноизследователската си работа по проблемите на влиянието на поредността на раждане на арабските деца върху личностното им развитие.

Авторефератът отразява точно и пълно структурата, основните идеи, съдържание, проблеми и резултати на дисертационния труд. Научните и научно-приложни приноси са адекватно представени. Теоретичните и приложни постижения постигнати в представената разработка са популяризирани в три научни публикации в реферирани научни издания.

4. Заключение. В заключение считам че, дисертационния труд на тема „Влияние на поредността на раждането на арабските деца в Израел върху тяхното личностно развитие“ е задълбочен, интересен и полезен за практиката в областите на педагогическата и възрастова психология.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от дисертационния труд, автореферата, постигнатите резултати и приноси. Предлагам на членовете на Уважаемото научно жури: да бъде присъдена образователна и научна степен „доктор“ в Професионално направление 3.2. „Психология“ , Докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“, на Магида Абу Аяш-Мурад.

25.04.2024г.

Варна

Изготвил становището:

(доц. д-р Йоанна Недялкова)